

پژوهشی در باب:

انواع شکیات نماز

و احکام فقهی آن

فرشته دهقان

معاونت پژوهشی حوزه علمیه ام‌الائمّه علیهم‌السلام

مهرماه ۹۸۵

احکام شکیات نماز چیست؟

شکیات بر ۲۳ قسم است ، برخی از شک هایی که در حال نماز ایجاد می شود اهمیتی ندارند و نباید به آنها اعتنا کرد ولی برای برخی دیگر از شک ها وظایفی برای نمازگزار بیان شده است.

شک های باطل نماز

اگر نمازگزار یکی از شک های زیر برایش پیش آید نماز او باطل می گردد . منظور از باطل شدن نماز با این شک ها این است که نمازگزار با وجود این شک ها نمی تواند نماز را تمام کند، بلکه باید فکر کند و اگر شک او برطرف شد نمازش صحیح است و آن را ادامه می دهد ولی اگر شک او مستقر شد و ذهنش به هیچ طرف نرفت نمازش باطل است. این شک های باطل عبارتند از:

- اگر نمازگزار در شماره رکعت های نماز دو رکعتی شک کند نمازش باطل است.

- اگر نمازگزار در شماره رکعت های نماز سه رکعتی شک کند باید دوباره نماز را به جا آورد .

- اگر نمازگزار در نمازهای چهار رکعتی پیش از تمام شدن سجده دوم شک کند نماز او باطل است.

- اگر نماز گزار بین ۲ و ۵ یا ۲ و بیشتر از ۵ شک کند نمازش باطل است.

- اگر نماز گزار بین ۳ و ۶ یا ۳ و بیشتر از ۶ شک داشته باشد باید دوباره نمازش را ادا کند.

- اگر نماز گزار بین ۴ و ۶ و ۴ یا بیشتر از ۶ شک کند نماز او باطل است و باید دوباره به جا آورد.

شک‌هایی که نباید به آنها اعتنا کرد

برخی از شک‌ها در نماز پیش می‌آید که نمازگزار نباید به آنها اعتنا کند و هنگام بروز آن نماز صحیح است، نباید انسان نماز را بشکند:

- اگر نمازگزار هنگام خواندن نمازهای مستحبی شک کند شک او صحیح نیست و نباید نمازش را بشکند.
- اگر نمازگزار بعد از سلام شک کند نباید به آن اعتنا کند و نمازش صحیح می‌باشد.
- اگر نمازگزار در نمازش زیاد شک می‌کند و شک کثیرالشک است؛ نباید به شک‌هایش اعتنا کند.
- اگر امام جماعت شک کند دو رکعت خوانده یا سه رکعت و ماموم او را یادآوری کند که رکعت دوم هستی، امام به شک خود نباید اعتنا کند و بر عکس.
- اگر نمازگزار بعد از گذشتن وقت نماز به آن شک کند مثلاً شب شک کند نماز ظهر را خوانده یا نه، نباید به شک خود اعتنا نماید.
- اگر نمازگزار در چیزی که محل انجام آن، گذشته است، مثلاً در رکوع شک کند که حمد را خوانده یا نه، شکش باطل است و نباید بدان اعتنا کند.

شک‌های صحیح نماز

شک تنها در نمازهای ۴

رکعتی صحیح است و اگر در نمازهای ۲ یا ۳ رکعتی شک کند صحیح نیست. اگر نمازگزار در شماره رکعت‌های نماز چهار رکعتی شک کند نباید نماز را بشکند و باید به وظیفه‌ای که در ذیل آمده عمل کند:

• شک بین ۲ و ۳

اگر نمازگزار بعد از خواندن سجده دوم شک کند که دو رکعت نماز خوانده یا اینکه سه رکعت باید بنا بگذارد سه رکعت خوانده و یک رکعت دیگر بخواند و نماز را تمام کند و بعد از نماز، یک رکعت نماز احتیاط ایستاده یا دو رکعت نشسته بجا آورد.

• شک بین ۲ و ۴

اگر نمازگزار بعد از خواندن سجده دوم شک کند که دو رکعت نماز خوانده یا اینکه چهار رکعت باید بنا بر چهار بگذارد و بعد از اتمام نماز دو رکعت نماز احتیاط ایستاده بخواند.

• شک بین ۲ و ۳ و ۴

اگر نمازگزار بعد از خواندن سجده دوم شک کند که دو رکعت نماز خوانده یا اینکه سه یا چهار رکعت باید بنا بر چهار گذارد و بعد از نماز دو رکعت نماز احتیاط ایستاده و بعد دو رکعت احتیاط نشسته به جا آورد.

• شک بین ۴ و ۵

اگر نمازگزار بعد از خواندن سجده دوم شک کند که

۴ رکعت نماز خوانده یا اینکه ۵ رکعت باید بنا را بر ۴ بگذارد و نماز را تمام کند و بعد از نماز دو سجده سهو بجا آورد

• شک بین ۳ و ۴

در هر جای نماز باشد، باید بنا را بر چهار گذارد و بعد از اتمام نماز یک رکعت نماز احتیاط ایستاده بخواند.

• شک بین ۴ و ۵ در حال ایستاده

شک بین چهار و پنج در حال ایستاده که باید بنشیند و تشهد بخواند و نماز را سلام دهد. و یک رکعت نماز احتیاط ایستاده یا دو رکعت نشسته بجا آورد.

• شک بین ۳ و ۵ در حال ایستاده

شک بین سه و پنج در حال ایستاده که باید نماز گزار بنشیند و تشهد و سلام دهد و دو رکعت نماز احتیاط ایستاده بخواند.

• شک بین ۳ و ۴ و ۵ در حال ایستاده

در حال ایستاده، که باید بنشیند و تشهد بخواند و بعد از سلام نماز دو رکعت نماز احتیاط ایستاده و بعد دو رکعت نشسته بجا آورد.

• شک بین ۵ و ۶ در حال ایستاده

شک بین پنج و شش در حال ایستاده که باید بنشیند و

منبع:

محمدعلی علوی گرگانی، احکام جوانان